

Kronik: Danmark har brug for en ny reform af læreruddannelsen

KRONIK 12. januar 2018 kl. 1:00 (Altinget)

Siden reformen af læreruddannelsen i 2012 har underviserne kæmpet mod en uddannelsesstruktur og økonomiske rammer, som gør det svært at skabe sammenhæng i de lærerstuderendes studier, mener kronikøren..

KRONIK: På læreruddannelsen er pædagogisk, didaktisk og psykologisk indsigt erstattet af undervisning med fokus på mål og styring. Det samme er sket i folkeskolen, og i sidste ende kan det betyde, at folkeskolens formål og dannelse trues.

(Ovenfor ser du Altingets overskrift og introduktion, nedenfor min kronik, som jeg havde givet samme overskrift som min artikel Lærerarbejdets deprofessionalisering.)

Af Kirsten Krogh-Jespersen

Cand. Pæd. Ph.d.

Reformerne af læreruddannelsen og folkeskolen i henholdsvis 2012 og 2013 blev introduceret med hidtil uhørte superlativer. Virkeligheden viste snart reformernes utilstrækkelighed i forhold til at fastholde det professionelle lærerarbejde, som hidtil har kendetegnet folkeskolen. Folkeskolens lærere (og ledere) har kæmpet mod en stadig stærkere central styring af undervisningen gennem detaljerede mål- og metodebeskrivelser. Folkeskolens formål er i fare for at blive overtrumpet af Fælles mål og et læringsmålstyret undervisningskoncept, som underminerer lærernes autonomi og metodefrihed og truer det almene dannelsesperspektiv i folkeskolens formålsbestemmelse. Lærernes tid til refleksion og forberedelse af undervisningen er minimeret som følge af lov 409, som sluttede lærerlockouten i april 2013, og erstattet af såkaldt evidensbaserede efteruddannelseskoncepter og 'videndelingsværkstøjer' med henblik på effektivisering.

Underviserne i læreruddannelsen har kæmpet mod konsekvenserne af et indhold, en uddannelsesstruktur og nogle økonomiske rammer, som vanskeliggør helhed og sammenhæng i de studerendes studier og som tilbyder stadig færre undervisningstimer i løbet af studiet. En læreruddannelses professionaliserende fundament i form af pædagogisk, didaktisk og psykologisk indsigt er erstattet af en instrumentalistisk uddannelsesforståelse, der viser sig i de faglige modulers kompetencemål. Dagens læreruddannelse er målsat og gennemføres således, at indholdet og begrundelserne for det knyttes funktionelt an til skolens læringsmålspraksis. Man taler derfor om, at der skal være en én til én korrespondance mellem lærerstudiet og folkeskolen. Det giver imidlertid kun mening at forstå læreruddannelsen som en professionsuddannelse, som kvalificerer til at håndtere et særligt teori-praksisforhold. De pædagogiske og didaktiske teorier som (bør) studeres i læreruddannelsen er ikke direkte omsætteligt i praksis, men danner sammen med kendskab til forskningsresultater og erfaringer afsæt for lærerens didaktiske skøn. 'Dømmekraft' er evnen til ud fra viden og erfaring at analysere et problem, skelne væsentligt fra uvæsentligt, overskue konsekvenser af en handling og tage nødvendige forholdsregler i en vanskelig situation. Viden om og accept

af grænserne for viden, god brug af erfaringer – hvornår har en erfaring relevans og hvornår blokerer den for nye analyser og nye handlemuligheder - ydmyghed i forhold til situationernes kompleksitet og i forhold til egen formåen, er vigtige brikker i den gode dømmekraft.

Folkeskolens aktører var stadig mere eller minder lammede efter lærerlockouten og lov 409, som radikalt ændrede reglerne for og beslutningsprocesserne i forbindelse med lærernes arbejdstid.

Læreruddannelsesmiljøerne og en del af forskningsverdenen syntes i første omgang paralyserede af det korte forberedelsesforløb (under ½ år) og den dybgående forandring af læreruddannelsestænkning og praksis, som den nye lov repræsenterer. Aktuelt fremstår forskningsverdenen splittet. En gruppe uddannelsesforskere har på grundlag af det aktuelt dominerende evidensparadigme på uddannelsesområdet støttet reformerne, måske ligefrem været initiativtagere i samarbejde med de aktuelle ministre, og i hvert fald siddet tæt ved bordet i de lukkede forberedelsesforløb, som har præget begge reformkomplekser. Men i løbet af 2016 og 2017 problematiserer stadig flere lærere, læreruddannere, forskere og politikere reformernes præmisser og didaktiske visdom og advarer mod konsekvenserne for elever, skole og samfund. Den kritiske diskussion udfoldede sig i første omgang blandt fagfolk, men undervisningsministerskiftet har resulteret i tilbagetrækning af en række centrale bestemmelser om bl.a. målstyring og obligatoriske fælles mål.

Den begyndende problematiseringen af reformernes velsignelser har været længe om at vise sig, men den udgør en kilde til optimisme, fordi der stilles spørgsmålstejn ved de meget 'evidente' sandheder, fordi der er kommet mere åbenhed i debatten og fordi stadig flere søger alternative svar på både folkeskolens og læreruddannelsens udfordringer.

Mit standpunkt er, at hvad angår læreruddannelsen er det bedste vi kan gøre at tage kritisk opdaterende afsæt i den tidligere læreruddannelse og på det grundlag formulere en professionel, 'moderne' læreruddannelse, der kan adressere tidens og fremtidens udfordringer – og helt glemme 2012 uddannelsen. Jeg har i en længere artikel, som kan læses på min hjemmeside, søgt at retfærdiggøre dette helt 'umoderne' synspunkt ved at fremhæve den 'gamle' lovs kvaliteter og ved at påvise den grundlæggende instrumentalistiske fejltagelse, som den nuværende uddannelse bygger på.

www.Kirstenkrogh-Jespersen.dk